

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4637 CORTLANDT.

NO. 180. — ŠTEV. 180.

NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 3, 1921. — SREDA, 3. AVGUSTA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

SVETOVNI MIR — VIR PROSPERITETE

V PLYMOUTH ROCK JE IZJAVIL, DA BO RAZOROŽENJE PRIPOMOGLA K OLAJŠANJU BREMEN. — POLOŽAJ JE PO NJEGOVEM MNENJU MNOGO OBETAJOČ. — SVARI PRED IMPERIALISTIČNO NADDRŽAVO.

Plymouth, Mass., 1. avgusta. — Stojec par jardov vstran od Plymouth Rock, "rojstnega kamena" Amerike, je predsednik Harding danes obnovil svoje obljube, dane američkemu narodu v izjavi, v kateri se je zavzel za integriteto naroda ter za ohranitev privatnih pravic kot nasprotij paternalizmu.

Narod, — je rekel, se mora zahvaliti pred najvišjo centralizirajočo silo doma ter naddržavo na svetu. Skoro v isti sapi pa je rekel: Boriti se moramo proti pretnji, ki se poraja iz domneva, da mora država vzdržati narod, kajti pravična vlada je za jamstvo za narod, da bo obdržal svoje pravice ter imel ob istem času priliko podpirati in vzdržati samega sebe.

Predsednik je rekel, da prinaša mir nova zagotovila, da se bo napravilo konec ekstravaganam in razpisnostim vojne in da bo prišla razoroženje, ki bo imelo za posledico olajšanje bremen.

Prihod predsednika je pomenjal najvišji dogodek v mesecih slavljenja tristoletnice izkrcanja Pilgrimov leta 1621.

Upanju, da bo razoroževalna konferenca, katero so sklicale Zdr. države, prinesla svetu novo dobo mira in prosperitete, je dal predsednik Harding izrazu takoj v pričetku svojega govora, katerega je poslušalo nekako 30.000 oseb. Mednarodni položaj je označil kot "množico obetajoč" ter trdil, da je pričelo seme strpljivosti kaliti ter prinašati sad.

VOJAŠTVO JE ZASTRAŽILO CESTE PO LIZBONI.

London, Anglija, 1. avgusta. — Tukajšnje časopise poroča, da je izbruhnila na Portugalskem politična kriza. V soboto ob štirih zjutraj je bila alarmirana vza lizbonska garnizija, ki je zastražila ulice. Posamezni oddelki so opremljeni s strojnimi puškami. — Rati se je izbruh velikih nemir.

ČE NE BO ŠLO ZLEPA, BO ŠLO ZORDA PRAVI TROCKI.

Riga, Letiska, 31. julija. — Pred centralnim sovjetskim izvršnim odborom v Moskvi je imel Leon Trocki jako pomemben govor, s katerim je rekel, da bo treba napovedati raznim evropskim državam vojno, če ne bo dobila Rusija hrane.

DIVJANJE NEVIHT.

New Haven, Conn., 1. avgusta. Številne nevihte, ki so divjale v nedeljo v številnih delih Nove Anglije, so povzročile velikansko škodo.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po niski ceni, samsajivo in hitro (Včeraj so bile naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

Raspoklila na sadnje pošte in izplačuje "Kr. poštini čakovski grad" in "Jadranske banke" v Ljubljani.

300 kron	\$2.05	1,000 kron	\$ 6.30
400 kron	\$2.75	5,000 kron	\$31.50
500 kron	\$3.40	10,000 kron	\$62.00

ITALIJA IN ZAKLEDNO OZEMLJE:

Raspoklila na sadnje pošte in izplačuje "Jadranske banke" v Trstu.

50 lir	\$ 2.80	500 lir	\$23.00
100 lir	\$ 5.00	1000 lir	\$46.00
300 lir	\$14.40		

NEMIKA AVSTRIJA:

Raspoklila na sadnje pošte in izplačuje "Adriatske Banke" na Dunaju.

1,000 nemško-avst. kron..	\$ 2.20
5,000 nemško-avst. kron..	\$ 9.50
10,000 nemško-avst. kron..	\$18.00
50,000 nemško-avst. kron..	\$87.50

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne ko nam poslani denar dospje v roke.

Kot generalni zastopniki "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo najzanimivejšo invarno ugodne pogoje, ki bodo velike ko gori za one, ki se hoče ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je poslati najhitreje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

KRIZARSKA VOJNA PROTI VESELJU IN ZADOVOLJSTVU.

Zadnji čas se veliko čita o fanatiki, ki hočejo prisiliti kongres, da bi prepovedal kajenje, sedanjo žensko modo, izhajanje časopisov ob nedeljah in druge take stvari. Te dni sta prišla v New York dva taka apostola, katere vidite na sliki. Oni, ki preti s kazalcem, je Noe Cooper (ki se je izneveril svojemu patronu Moetu), drugi je pa Rev. M. F. Woods. — Kot vse kaže, ne bosta v New Yorku dosti opravila.

SID HATFIELD UBIT ZAENO S TOVARIŠEM

Smrt, katero je napovedoval vnaprej, je prišla iz roke detektiva. — Umorjen na poti k obravnavi.

Welch, W. Va., 1. avgusta. — Jaz sem zaznamoval človeka. Moje življenje ni vredno deset centov. Dobili me bodo preje ali pozneje, a jaz se ne bojim.

Tako je rekel Sid Hatfield pred štirimi meseci, ko je sedel v sodni dvorani v Williamson. Bil je oproščen po obravnavi.

Danes zjutraj pa je bil Sid Hatfield, član proslulega plemena in ena glavnih postav v dolgem industrijskem boju v Mingo okraju, ustreljen na stopnicah sodniškega poslopja v Welch, Ed Chambers, je bil ubit z njim vred, Chambers je bil sin Reede Chambersa, ki je bil poleg Hatfielda glavni oboževalec pri procesu v Williamson.

Oba sta šla ravno v sodnico, da izpovesta glede obtožbe, dvignjene proti obema, da sta se namreč vdeležila streljanja v Mohawk, majnerski vasi, pred enim letom. Naenkrat pa so pričeli revolverji pokati na trati pred sodnico in na stopnicah poslopja.

Eden izmed mož na trati je bil C. T. Lively, privatni detektiv in ena izmed prič proti Hatfieldu in drugim obtožencem tekmo procesa spomladi. Glasi se, da je bilo streljanje posledica besednega spora med Hatfieldom in Chambersom na eni strani in Livelyjem na drugi strani.

Vse je poseglo po revolverjih. Priče pravijo, da je Lively prekosil svojega sovražnika ter pričel prvi streljati. Hatfield in Chambers sta padla. Nikdo drug ni bil zadet od krogelj.

Ni še znano, kdo je oddal prvi strel, a Hatfield in Chambers sta padla skoro neposredno. Ena krogla je šla skozi prsa Hatfielda in Chambers je bil zadet v glavo in prsa.

Priče pravijo, da je imel Hatfield dva revolverja. Vse patrone tega revolverja so bile izstreljene, Chambers je imel en revolver in tudi ta je bil prazen.

Po zavrženem streljanju ni prišlo do nikakih izredov. Krajnava policija v družbi konstablerjev in pomožnih šerifov, oboroženih do zob, je takoj obkrožila sodnico. Ljudje so se mirno razpršili in v sodnici sami je sodnik izjavil, da je obravnavna proti Hatfieldu preložena na nedoločen čas.

Žena Sid Hatfielda, ki je prišla z njim v Welch, da se nahaja v njegovi bližini, je bila v vasi, ko je bil njen mož ubit. Bila je preje žena župana Festemana iz Matwana, ki je bil ubit v bitki,

DE LA BARRA BO MOGOČE IZGUBITI MEHIŠKO DRŽAVLJANSTVO.

Mexico City, Mehika, 2. avgusta. — Ker je Francisco Leon de la Barra, prejšnji mehiški predsednik, sprejel uradno službo pri francoski vladi, je pričel tukajšnji kongres razmišljati o tem, kako bi se mu moglo odvzeti mehiško državljanstvo.

De la Barra je živel v Parizu že več let ter nastopil kot svetovalec francoske vlade, a misija, proti kateri se protestira, bi ga odvedla na Dunaj za nedoločen čas.

Glasi se, da bi moral prositi svojo domačo vlado za dovoljenje, predno bi sprejel tako službo.

MONOPOL NA OGLASE.

Sofija, Bolgarska, 2. avgusta. — Vlada je predložila parlamentu predlog, ki uveljavlja monopol na vse oglase v listih. Odsedaj naprej mora biti vsak oglas najprej priobčen v uradnem listu in sicer za zelo visoko ceno.

Reprodukcijski oglaš v drugih listih bo dovoljena po plačanju precej visoke pristojbine.

Veliki politični listi in oni, ki se vzdržujejo v glavnem z oglasi, se nahajajo v rokah inteligence ali pa srednjih razredov, ki niso dobri prijatelji sedanje vlade.

TISOČ SODČOVK PRAVEGA PIVA ZA VETERANE.

Milwaukee, Wis., 1. avgusta. — Charles C. Labahn, podpredsednik pivovarne v Port Washington, je ponudil zveznemu uradu tisoč sodčkov piva v zdravniške svrhe ter pod pogojem, naj bodo deležniki tega piva le vojni veterani. Pivo se nahaja še vedno v kotlih pivovarne, katero je dal pred enim letom zapreti zvezni komisar Geiger.

VELIK POTRES V SEVERNI ITALIJI.

London, Anglija, 2. avgusta. — Močan potresni sunek je bilo čuti v Leghorn, Italija, in drugo v ponedeljek, — kot se glasi v nekem poročilu na londonski Times iz Milana.

Velika škoda je bila povzročena v okraju jezera Lugano. Neko veliko poslopje se je podrlo v Bari ter pokopalo pod seboj številno ljudi.

Celi obseg škode dosedaj še ni znan in isto tako tudi ne število žrtve.

ki se je vrhila pred štirinajstimi meseci v tem kraju, ko je bilo ubitih v celem enajst ljudi.

POBIRANJE DAVKOV ZA NAKUP ŽITA

S pobiranjem davka se je pričelo danes, da se preskrbi 216,000 ton za zimsko setev.

Riga, Letiska, 1. avgusta. — Dočim si pomožni komitej v Rusiji prizadeva na vse mogoče načine, da nudi neposredno pomoč stradalajočemu prebivalstvu v provincah, prizadetih od lakote, si sovjetska vlada prizadeva preprečiti izjalovljenje letine v naslednjem letu v ruski žitnici, katero predstavljajo gubernije ob Volgi. V namenu, da doseže to, mora dobiti najpozneje do 1. septembra tekočega leta 12 milijonov pudov žita za zimsko setev.

Danes se bo pričelo s težko nalogo kolektiranja narodnega davka, ki bo predstavljal glavni vir za nakup tega žita in od uspeha tega kolektiranja bo odvisna tudi rešitev najbolj rodovitnega žitnega pasu v Rusiji.

Ozemlje, v katerem se je pridelek popolnoma izjalovil, bi moralo dati 60.000.000 pudov izmed 240 milijonov pudov, katere pobira vlada kot davek v naturalijah in vsled tega se bo davek pobiralo v provincah, kjer je bila letina dobra ali vsaj zmerna.

Preseljevanje kmetov iz krajev, kjer je lakota, je bilo prepovedano na temelju ukaza pomožnega komiteja proti lakoti, z izjemo preseljevanj, katere bi organizirala vlada.

Dočim se je obrnila Rusija na Ameriko in druge dežele s prošnjami za pomoč ter tudi sprejela tozadevne ponudbe, je izvrševalni odbor Tretje internacionale poslal danes potom brezčistične brzjavice poziv na svetovni proletarijat. V tem pozivu se glasi, da hočejo vlada Anglije in Amerike zahtevati od ruskega delavca, da jim za kosček kruha dovoli organiziranje proti-revolucije na ruskih tleh.

V pozivu se glasi, da Francija že organizira tako zaroto, obenem z Rumunsko in Poljsko, da napade ob primerni priliki Sovjete. Poziv prosi mednarodni proletarijat, naj prepreči vse take zarote ter ne dovoli vladam, da bi stavile katerekoli pogoje pri nujenju pomoči.

Rusija je mnenja, da bo kmalu mogoče dobiti posojilo v Franciji, — je izjavil Leonid Krasin, ruski trgovski zastopnik v nekem pogovoru z zastopnikom tukajšnje časnikarske agenture. Rekel je, da je dobil že več tozadevnih ponudb.

Prvikrat je nastopil v Novem gledališču v Napolju leta 1894 ter

BOJ PROTI KOLERI SILA TEŽAVEN

RUSKA MESTA NEIZREČENO UMAZANA. — ŠIRJENJE KOLERE POSPEŠUJE SE PRESELJEVANJE LJUDI, KI BEŽE IZ STRADALNEGA MESTA.

Riga, Letiska, 31. julija. — Naloga boja proti resnemu izbruhu kolere v sovjetski Rusiji je še povečana vsled težkoč, vsled strašnega sanitarnega stanja, ki prevladuje po celi deželi, — pravi dr. Smaško, javni zdravstveni komisar ruske sovjetske vlade v moskovskih "Izvestijih".

— Umazanost v mestih je taka, da hodijo celo v schem vremenu ljudje, ki so tako srečni, da imajo par galoš, v njih po cestah. — Kanali in vodovodi so skoro popolnoma izven akcije.

K temu pa še pride veliko preseljevanje, prav kot da je maliciozno vzprijeto ter širi kal bolezni na stotine in stotine vrst. Stradajoče prebivalstvo ob Volgi se pomika proti jugu nalič gorskemu planu, ter se je infekcija in smrt.

Kolera se je že razvila v veliko epidemijo v gubernijah Rosov, Volga, Vorneš in Orel. Posamezne izbruhe kolere pa je bilo zaznavati ljudi v drugih, najbolj ločenih središčih republike.

V Volgi je že opaziti razmere, ki so prevladovala ob časn velike epidemije in lakote leta 1891 in 1892. Ljudje, ki so živeli ona leta, ne da bi govorili o onih, ki so se vdeležili boja proti koleri, čutijo, kako jim ledeni kri v žilah ob spominu na one grozote. Vsakdo se pokriža, ko se zmisli nanje.

Dr. Semaško trdi, da je ena glavnih težkoč, s katerimi se morajo boriti bojevniki proti koleri, nekontrolirana množica potnikov, ki se vozijo povsod ter se poslužujejo vsakega inča prostora na vlakih po celi Rusiji. On priporoča, naj se postavi oborožene razkuževalne straže na vsako železniško postajo, ki naj bi razkužile vsakega potnika. Nihče pa bi se ne smel voziti brez certifikata, da je v resnici razkužen.

— Že v februarju tekočega leta, — piše on, — smo napovedali vnaprej izbruh te epidemije ter napravili načrte, kako preprečiti nje razširjenje. Spomladi smo proklamirali poseben dan, določen za dobavo vode in poseben teden za čiščenje ter dali navodila, kako izvršiti to. Kaj pa imamo sedaj? Kje so bile odgovorne krajevne oblasti v onem času? Seveda je boljše pozno kot pa nikoli.

Odrejeno je bilo splošno prisilno cepljenje proti koleri, nadalje kvarantina inficiranih okrajev ter neposredna mobilizacija sanitetnega oboja.

SLAVNI LAŠKI TENORIST ENRICO CARUSO UMRIL

Slavni italijanski tenor Enrico Caruso umrl.

Caruso je umrl v Napolju, kjer se je v nedeljo podvrnil operaciji. — Posledica dolge bolezni.

Napolj, Italija, 2. avgusta. — Enrico Caruso, po celem svetu znani tenor, je danes tukaj umrl.

London, Anglija, 2. avgusta. — Enrico Caruso, slavni tenorist, se je v nedeljo podvrnil operaciji, glede koje izida pa so bili zdravniki zelo pesimistični.

Tako se glasi v nekem poročilu na Exchange Telegraph Co. iz Rima.

Caruso je bil skrajno slab tekom celega včerajšnjega popoldneva in njegovo srce je bilo slabo, da je bilo treba vsaki dve uri injicirati kafro.

Operacija je postala potrebna vsled nekega obcesa med jetrami in diafragmo, to je prsno mreno, ki je povzročil akutno bolezen, imenovano peritonitis. Zena Carusa in njegov brat se mudita ob bolniški postelji.

Tenor se je do zadnjega tedna nahajal na poti proti popolnemu okrevanju po dolgotrajni bolezni, ki se ga je lotila v New Yorku takoj ob pričetku operne sezije, ko se je bolezen naenkrat pojavila ter so morali peveca prevesti iz Sorrenta v Napolj.

Napolj je osepel v nedeljo zvečer in takoj poklicani specialisti so se odločili za neposredno operacijo.

Caruso je bil več kot pet in dvajset let zvezda prve vrste na umetniškem obzorju in njegovo življenje je bilo tako znano kot ono največjega državnika ali vojskovodje po celem svetu.

Rojen je bil v Napolju leta 1873 kot sin Marcella Carusa, nekega mehanika, ki je sovražil godbo, a je kljub temu dovolil svojemu sinu v starosti enajstih let peti v cerkvah rojstnega mesta.

Učil se je tri leta petja pod Viljemom Vergine, ki pa ni bil posebno navdušen glede zmoglosti svojega učenca. Svojemu učitelju je obljubil, da mu bo dajal skozi pet let eno četrtno svojega zaslužka, kakorhitro bo postal profesionalen pevec.

Prvikrat je nastopil v Novem gledališču v Napolju leta 1894 ter

bil pozneje angažiran skozi štiri sezone na Scala gledališču v Milanu. Nato je pel v Petrogradu, Moskvi, Varšavi, Rimu, Lizboni, Parizu, Londonu ter v vseh večjih nemških mestih.

Ko je prišel v New York leta 1903 ter pel na Metropolitan, niso bili kritiki posebno navdušeni vsprico njegovega petja.

Leta 1918 se je poročil iz Amerikanki, Miss Benjamin iz New Yorka, s katero ima hčerko, staro tri leta.

UVOZ OPOJNIH PIJAČ.

Washington, D. C., 2. avgusta. Vrednost opojnih pijač, katere se je uvedlo v Združene države tekom fiskalnega leta, se ceni na več kot pet milijonov dolarjev v primeri s \$500,000 v predločnem letu, — soglasno s poročilom, katero je izdal trgovski department.

Vino je predstavljalo glavni del uvedenih opojnih pijač, kajti predstavljalo je več kot dva miliona galon v primeri s 23,000 galonami leta 1920.

Tudi žganje je prišlo v velikih množinah tekom preteklega leta, kajti predstavljalo je skupno množino 195,000 galon, v primeri z 82,000 galonami leta 1920.

Anglija je poslala večino žganja, Francija šampanja in Španška ostalo vino.

Potni listi.

Pe najnovejši odredbi belgajske vlade dobje Jugoslovani potne liste samo tedaj, ako prinesejo s seboj kako listino iz starega kraja, da je razvidno, od kod je doma. Take listine so: Stari potni list, delavska ali vojaška knjižica, krstni list in domovnica.

Navadne pismo ne zadostuje več.

Kdor tedaj nima nobene take listine, pa želi potovati v stari kraj, naj piše županstvu ene občine, v katero je pristojen, po domovnico, potem bo šele mogel dobiti jugoslovanski potni list.

Nikdo naj tedaj ne pride v New York v namenu, da bi potoval v stari kraj, ako nima kake gori omenjene listine.

Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

"GLAS NARODA"

NEWSPAPER PUBLISHED BY
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
Incorporated in the State of New York
FRANK BAKER, President. LOUIS BENEDIC, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
11 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izlazi vsaki dan izvenredno in praznikov.

Na leto 1921 volja naša Amerika za New York za leto 1921 27.00
in Kanada 30.00 za leto 1921 30.00
za leto 1921 30.00 za leto 1921 30.00
za leto 1921 30.00 za leto 1921 30.00

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Slovenian Daily
Subscription yearly \$4.00

Advertisement on agreement
Slovenian Daily
11 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
Telephone: Cortlandt 5975

GLAS NARODA
11 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
Telephone: Cortlandt 5975

MALO PREGLEDA.

V Rusiji je zavladala strašna lakota. Na tisoče ljudi umrje vsakdan. Vse je pripravljeno pomagati, celo Združene države, ki bodo brez dvoma največ pomagale. Rusija je že, oziroma bo v najkrajšem času izpustila vse zaprte Amerikance in tako odstranila zadnjo oviro, ki se stavi naši pomožni akciji na pot.

Nemci bodo poslali v Rusijo svoje najzibornejše zdravnike, ki bodo poskušali preprečiti širjenje tifusa in kolere, Finska bo pomagala, Letška, Estonska in druge.

Vse bo pomagalo — samo, samo — Poljaki ne.

Pravijo, da je v vsaki družini črna ovca, in če je to res, so med Slovani Poljaki.

Na Poljskem se namreč resno bavijo z mislijo, da bi sedaj, v času največje bede in pomanjkanja, napadli boljševeke. Zmagali bi že mogoče, ali pa tudi ne. Kajti glad ima mogočno odporno silo v sebi.

Vsi "zločini", ki so jih napravili boljševeki dosedaj, bi ne bili niti senca zločina, katerega nameravajo izvršiti Poljaki.

Nekoč velika Poljska je sedaj znova velika. Zmanjšala se bo zastran istih grehov kot se je zmanjšala pred stoletji.

Sicer pa bodimo poštene in ne obmetujmo drugega z blatom. Bog ve, kaj bi storila Srbija, če bi na Bolgarskem mahoma izbruhnila lakota?

Dr. Vošnjak je bil imenovan jugoslovanskim poslanikom v Pragi. To je ugledno mesto, posebno, kar se tiče Jugoslavije, kajti z nobeno drugo državo ni v tako tesni zvezi kot s Čehoslovaško.

Dr. Vošnjakov rekord?

Ne glede na njegove ameriške "rekorde" objavlja naslednje:

Ljubljanski vseučiliški profesorji, njegovi stanovski tovariši, so ga javno obdoličili denuncijanstva.

Sedanjí srbski ministrski predsednik Nikola Pašić, je javno izjavil, da je dr. Vošnjak kot tajnik jugoslovanske mirovne delegacije izdajal jugoslovanske diplomatske skrivnosti.

Nagrada? Dr. Vošnjak je bil imenovan poslanikom v Pragi.

Izgubo Enrica Carusa bo občutilo vse kulturno človeštvo. Njegov krasen glas je vsakogar zadivil. Tudi delaveu je bil dostopen, čeravno le s pomočjo gramofona.

Caruso pa ni bil le velik tenorist, pač pa tudi inteligenten človek mednarodnih idej. On je bil eden maloštevilnih umetnikov, ki niso tekom svetovne vojne izgubili svojega duševnega ravnotežja.

Ko je vstopila Italija v vojno, je rekel: — "Vojna je dokaz barbarstva, katerega se človeštvo še ni iznebilo. Žal mi je, da se je tudi moja dežela zamešala v t. gnoj. Kako bi se veselil, ko bo pomrlo na tisoče in tisoče mojih bratov?"

Te besede je govoril v času, ko je pošiljala Italija svoje regimente na roparski pohod. Italijani smatrajo Carusa za svojega največjega človeka. S temi svojimi besedami jim ni bil napravil posebnega komplimenta.

Mestni okraj, ki spominja na divji zapad.

Poroča Edward H. Smith.

Devetnajsti okraj ali "war" Devetnajsti okraj je eden najpred kratkim vsled sniše reformiranih mest Chicago je mogoče, lega čikaškega mesta. Iztočna mejna črta se pričenja pri Chicagu Riverju, ravno izven Loop, kot se imenuje trgovsko središče Chicago. Meja okraja teče nato proti West Roosevelt Street, kjer se obrne proti zapadu ter se izgubi v veliki mešanici železniških tračnic, velikih trgovskih hiš, podrih hiš ter v okraj, ki je znan kot "The Valley" ali dolina. Nadalje proti zapadu vključuje okraj mesto, kjer se združujeta "mala Italija" in židovski Ghetto in kjer se oba plemena borita za

trgovino in stanovanja. Okraj se obrne nato zopet proti iztoku in pozneje v južni smeri zopet proti reki Chicago. Te zemljepisne posebnosti navajamo za one, ki so že bili v Chicagu ter se hočejo spomniti na okraj.

V tem okraju, ki obsega le malo več kot eno kvadratno miljo, se izvrši več zločinov v itak dolgem seznamu čikaških zločinov kot v kateremkoli drugem mestu, z izjemo črnega pasu na južnem koncu mesta. Pred nedavnim časom je New York domneval, da je postal plen zločinskega vala ter se ni motil v tem. Zločini v New Yorku pa so bili druge vrste ter jih ni mogoče primerjati s tem, kar se še vedno vrši v naši zapadni metropoli.

V "dolini", katero smo ravnokar omenili, živi proslula Valley Gang, kateri je preje načeloval Paddy the Bear Ryan, ki je bil ubit pred par meseci podnevi na nekem prometnem cestnem vogalu. Ta okraj se odlikuje po svojih drznih ropih, tatvinah in prodajanjem opojnih pijač, predvsem žganja. V italijanskem okraju, nadalje proti zapadu je najti veliko število privilegiranih kabaretov in igralnic, za kojih gospodarje je vprašanje politične protekcije življenske važnosti. V tem okraju straši noč in dan nekako en dueat gang, obsegajočih do 500 članov, ki se neprestano bojujejo med seboj in ki so potrebni "protekcije". Eden najbolj znanih prebivalcev tega okraja je takozvani Two-Gun Johnny Gaudino, ki izvaja veliko politično moč.

Turobna in žalostna je slika, ki jo nudi ta okraj: veliki kolodvorji, velikanška skladišča, bučne ceste, umazane in polne ljudi, kabareti, v katerih se shajajo veseljaki, gangsterji, morileci in vlomileci, — strašna slika!

Vse nočne elemente tega nočnega prostora je treba zavarovati pred postavo. Vlomilec in ropar morata imeti prostor, kjer se skrivata, kakor hitro je komu nočno delo. Imeti morata prijatelje v hišah postavte ter zagotoviti pred prestolom policije. Za tako posredovanje morajo imeti vplivne ljudi, katere dobro plačujejo z denarjem, pridobljenim iz dvomljivih virov.

Vsled tega je bil vsak boj za kak sedež v občinskem odboru ali za politično kontrolo nad wardom dolg in srdit. V zadnjih par mesecih je imel za posledico številne umore, vključno tri glavne voditelje okraja.

Pred petindesetimi leti je bil okraj izključno irski, kajti v onih letih se je pričelo komaj graditi železnice ter postavljati mesta nadalje proti zapadu. Pred petindesetimi leti je bil John Powers, irski saluner, ki je imel talent za politiko, izvoljen občinskim odbornikom. Organiziral je okraj krog sebe ter predstavljal devetnajsti okraj od onega časa naprej, ne da bi bil poražen pri volitvah.

Potek časa pa izpreminja okraj je prav tako kot ljudi. Iroi so obogateli ter se pričeli seliti iz tesnih ulic in podrtih hiš. Odšli so ven, na obal jezera, kjer so si postavili svoje vile ali pa razkošne palače. V hišah, katere so zapustili, pa so se nastanili ravnokar importirani Italijani, predvsem Sicilijanci. Iroi so neprestano odhajali in prišlo je še več Italjanov. Tedaj je prišel čas za občinskega odbornika, Johnny Powersa, kajti nobenega dvoma ni moglo biti, da se bo pojavil kandidat za mesto občinskega svetnika in da bo tudi zmagal, če bi si on ne zagotovil pomoči.

Skozi dvajset let je Johnny Powers neomejeno obvladoval položaj. Njegova izvolitev je bila gotova stvar vnaprej. Pred petnajstimi leti pa ni bila ta gotovost več tako gotova. Italijanski rivali so se pričeli oglašati. Za enkrat je bilo treba le malo politične previdnosti, da se jih napravi neškodljivim. Ko so Italijani imenovali enega kandidata, je imenoval Powers drugega iz svojega lastnega rodu ter razbil glasove, kakor je stari irski veteran vedno zmagal.

Johnny da Pow-a, kot so ga imenovali Italijani, ni bilo mogoče poraziti. V namenu, da se bolj utrdi svoje pozicije, je vzel Johnny Powers v svojo službo več Italjanov, ki so agitali za njega in proti italijanskim kandidatom. Eden njegovih glavnih pomočnikov je bil neki Sicilijan, Antonio D'Andrea, ki je bil v vsakem oziru značilen človek.

Andrea je bil doma iz Palerma

v Siciliji, kjer se je pripravil za duhovniški stan. Ker pa je zakrivil nekaj, kar je bilo proti italijanskim postavam, je pribežal v Ameriko ter se nastanil v Chicagu. Izprva je poučeval italijansko pri otrocih, ženah in vdovah bogatih čikaških družin. V teku par mesecev pa je bil že v kolitiki. Leta 1902 pa je bil spoznan krivim ponarejanja denarja, kar smatrajo Italijani za dober dovtip, prav kot tudi sleparsko bankirstvo. Če lahko človek dobi denar od lahkovernih rojakov enostavno s tem, da odpre urad ter napiše na okno, da je "bankir", potem je prav tako lahko dajati istim lahkovernim rojakom ponarejen denar. D'Andrea se je lotil tega posla in prišel je v državno jejnišnico. Po trinajstih mesecih pa ga je predsednik oprostil in vrnjeno mu je bilo tudi državljanstvo, vsled česar se je lahko zopet posvetil politiki. Zvezal se je s Powersom ter postal glavni italijanski voditelj v interesu italdemokratskega bossa v devetnajstem okraju.

Zveza med Powersom in Andreo je trajala par let, dokler ni postal Italijan še bolj ambicioznej. Johnny Powers je nato takoj vrget Andreo iz okrajnega komiteja in boj se je pričel.

D'Andrea je zaman skušal osvetiti se, prav do letošnjega leta. Nato pa je našel v političnih spletkah Powersa svojega močnega zagovornika. Powers, čeprav demokrat in skozi petindeset let pod to zastavo v občinskem odboru, je pričel koketirati z močnim republikanskim strojem župana Thompsona ter domneval, da bo s tem kaj koristil samemu sebi. V zadnji jeseni pa je bilo proglašeno na vsel cestnih vogalih, da bodo republikanci porazili demokrate in v tem namenu so postavili Andreo kot kandidata, da nasprotuje staremu Johnny Powersu.

Tedaj se je pričelo klanje. Pravzaprav je bilo obnovljeno, kajti Andrea je stopil v politiko šele po velikem prelivanju krvi. Njegov starejši brat Joe je bil namreč politikaš v devetnajstem okraju, ki je Tony še poučeval čikaške otroke v italijanski in pozneje, ko je sedel v ječi, ker je eksperimentalno z bankirstvom. Ravno ko je prišel Tony iz ječe, pa je bil Joe zavratno umorjen in mlajši brat je stopil na mesto starejšega. Na tak način je stopil v politiko in na približno sličen način je stopil tudi iz nje.

Dne 28. septembra preteklega leta je eksplodirala bomba pred hišo Powersa. Nikdo ni bil ubit, a od onega trenutka naprej so sledili umori, napadi in streljanja z velikansko naglico.

Ko so se približale volitve, je postala stvar še slabša. V noči 13. februarja, enajst dni pred volitvami, je eksplodirala bomba na nekem zborovanju Andree in dvema glavnima pribočnikoma so bile odtrgane noge. Petnajst drugih na zborovanju je bilo poškodovanih. Takoj se je dvignilo obdobje, da je stranka Powersa odgovorna za ta zločin. Občinski svetnik James Bowler, tovariš John Powersa, pa je odvrnil, da je celi okraj pod kontrolo oboroženih tolovajev in da je življenje Powersa neprestano ogroženo, — kar je bilo mogoče res. Štiri dni pred volitvami pa je eksplodirala nadaljna bomba za nekim poslopjem, ki je bilo last Joe Spika, enega glavnih pribočnikov Andree. V istem času pa se je razširila novica, da se je Andrea javno postavil, "da bo nekdo trpel", če bo Powers izvoljen.

Tako je šel naprej boj med močmi, ki se je učil za duševnega pastirja, ter starih irskim lisjakom, ki je vodil temne elemente enega najbolj temnih mest na zapadu.

V imenu Boga...

Budimpeštansko izredno sodišče je 9 mladih delavcev, dijakov in dijakin, večinoma vseh pod 20 leti, obdoliло na skupno 110 let težke ječe, v posameznih slučajih najmanj po 10 let. Ko so mlade nesrečnežve odvedli iz sodniške dvorane, je eden zaklical: "Živela revolucija!" Del občinstva je ta klic ponovil, eden poslušalec je bil aretiran in ga bodo po krščanski metodi najmanj obesili. Sedaj bomo še povedali, kaj so obsojenci zagrešili: Neki detektiv je namreč o njih povedal, da so širili protidržavne letake. Policija ima to tudi na svojem protokolu izpovedano po obsojencih — izpovedala pa jih je grehov, ki jih je sama hotela slišati, z bičem, palico.

Peter Zgaga

Naslednjo pesmico so mi danes poslali iz newyorškega Downtowna. Jaz ne vem, koga se tiče. Če je kdo kaj prizadet, naj pošlje odgovor in naj mi sporoči, kam naj se grem zagovarjat, ker hočem živeti z vsakim človekom v božjem miru in bratski slogi.

Pesem se torej glasi:

STARA LJUBEZEN

ali

KAZEN ZA RADOVEDNOST.

V pestrem Downtownu so čudne reči, v kranjskem Downtownu so čudne zveri.

Nekaj ciganov je, jazbecev dosti, dosti je žalosti, dosti norosti.

V tem mestnem delu traja ljubezen dalje kot vsaka hudobna bolezen.

Cela tri leta si punca in fant pišeta — nič še ni prišlo na kant.

Punca na farmi sree si hladi, fant po ciganskem v New Yorku živi.

Pisma nič, karte nič, nič sporočil, kdo bi ne greval se, kdo ne jezil?

Toda nevesti priznanje in čast, ni se lotila je ajfra pošast.

Zadnjič pa prišla skrivnost je na dan:

pisma odpira prefrigan cigan.

Da pisma odpira in bere reči, namenjene samo za štiri oči.

Nato so si v glave skočili cigani, si v glave skočili in bili in bili, Na mah je šel mah s petelinovih kurr.

Le jazbee previdno ostal je na strani, po jazbeško škilil, smrdel kot dihur.

S stališča Indijance je Amerika za vse, le za Indijanca ne.

Prejšnji ameriški mornariški tajnik Daniels je govoril s skupino časnikaev ob priliki zračnega tekmovanja med mornarico in armado v Minneoli.

Težko je, zelo težko, izločiti sebičnost iz politike in političnih vprašanj, — je rekel. — Vedno in vedno boste našli sebično točko v tej ali oni javni zadevi.

Ali mislite, — je vprašala neka dama iz Washingtona, ki je bila navzoča, svojo prijateljico, ki je stala poleg, — da bi morali imeti več bojnih ladij?

Brez dvoma, — je odvrnila slednja. — Vdeležila sem se vseh mornariških plesov v zadnjem času in nikdar ni bilo dosti poročnikov, da plešejo z damami, ki bi radi plesale.

Newyorški policist, katerega so pozvali, naj spravi s poti steklega psa, je trikrat ustretil. Zadel je samega sebe, nekega fanta in konečno tudi psa. Na temelju tega ne more biti nobenega dvoma, da je newyorška policija vsestranska.

Čehoslovaki so pa res moderni ljudje. Vse staro hočejo nadomestiti z novim.

Tako bodo rekli znanprej kromam "sokoli", zeksarjem pa "hustite".

Mi Slovenci, ki smo bolj klerikalni, smo se v tem oziru že zdavnaj reformirali:

Že pred leti in leti smo namreč rekli goldinarju — "čuk".

Med republiko in monarhijo ni v jemanju posebne razlike. Obe vladi jemljeta od tebe denar.

Razlika je le ta, da ti da republika pismeno potrdilo za sprejeti denar. In s tem potrdilom lahko kvitiraš svoj lasten izdelek.

Mlado gospodično je zabolelo grlo in šla je k zdravniku.

Zdravnik je vzel v roko ogledalce na majhni palčici ter rekel:

— Vi ne veste, gospodična, kako globoko se vidi s tem!

— Oh, kako ste poredni, gospod doktor!

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odbor:

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS RALANT, Box 106, Pearl Avenue, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minn.
Blagajnik: G. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačenih smrti: JOHN MOVERN, 224 E. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni nadzornik:

Dr. JOE V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. E., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

MAX KERŽIŠNIK, Box 572, Rock Springs, Wyo.
MOHORE MLADIC, 2603 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRANK ŠKRABEC, 4822 Washington St., Denver, Colo.

Perodni odbor:

LEONARD SLARODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICE, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravniški odbor:

VALENTIN PIRO, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELAEC, 704 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilco: "GLAS NARODA".

Vse stvari, tikačje se uradnih svedev kakor tudi denarne poljativno naj se pošilja na glavna tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Proške za sprejem novih članov in bolnišča sprkevala naj se pošilja na vrhovnega nadzornika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem na obilen pristanek. Kdor želi postati član te organizacije, naj se agla tajnika bližnjega društva J. S. K. J. Za usancovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 3 člani ali članicami.

Pozabljen jubilej.

Dne 13. julija so praznovali tržaški Jugoslovani žalosten praznik — obletnico, ko je podivjana tolpa italijanskega naroda porušila tržaški Narodni dom.

Dne 13. julija je bilo leto dni, odkar je nahujskana in podivjana množica v divjem besu naskočila in požgala naš Narodni dom. 13. julija 1920 je bil najnesrečnejši dan v zgodovini tržaških Jugoslovancov, toda 13. julija so si tudi utisnili naši italijanski sodržavljani več žig sramote na čelo.

Groza nas obdaja, ko se spominimo onega dne in gnus vstaja v naši duši, ko gledamo v duhu vse gro nečloveške prizore. Kakor tolpa ameriških Indijancev so pridrevli na trg pred tedaj ponočno zgradbo in v divjim krikom so se zagnali proti zaprtim okužam in v hodu. Počile so prve bombe, toda vrata so se stala. Počile so druge, tretje, in množica je vdrila skozi odprtine s peklenim krikom v hišo, oborožena z bombami, samokresci, puškami in — bencinom.

V hipu so bili prostori polni gostega dima in rdeč plamen je švignil skozi razbita okna v pritičju, v podstrežju, na vseh straneh. Tedaj pa sta se prikazali na oknu v drugem nadstropju dve osebi, mož in žena, dve nedolžni žrtvi. Prestrašeni sta bili na smrt in groza jima je na široko odprla prestrašene oči in jima preobrazila smrtno blede obraza. Poglekli sta in iztegnili roke, prosč usmiljenja. Kamen bi se ju bil usmilil, toda ljudje se ju niso. Pekleni krik je zaoril na trgu, kajkar tedaj ko so judje kričali: "Križaj ga, križaj ga!"

Se ni bilo zadosti! — Plamen je bil že objel streho na hiši, ko se prikazejo na strehi možje, ženske iz otroci, ki so obupno tekali sem in tja, bežeč pred smrtjo. — v plamen. Zbežali so bili iz svojih stanovanj v smrtnem strahu in begali po hiši, gori doli, na desno, na levo, — nikjer rešitve! Požar se je medtem širil vedno bolj, vrata na hodnikih so že pokala, gost dim se je valil proti njim in jih dušil. Pribežali so na streho in tedaj se je zgodilo nekaj groznega. Med divjim krikom množice je pokleknila četa vojakov pred vojašnico in začela streljati proti tem nesrečnikom, ki so se obupno vrnili nazaj v dim in plamen. Množica pa je klicala in se smejala. — "Križaj ga! Križaj ga!"

Rešili so se, ker je neki naš človek vzel svoje življenje ter jim odprl zadnji hip stranska vrata, in zbežali so, opljuvani in zasramovani, sirote, zgoreli jim je vse, kar so imeli, rešili so komaj le goho življenje. Nahujskana množica pa je divjala dalje. Vsak plamen, ki je švignil skozi okno, je bil pozdravljen z radostnim vzklikom, — vsaka oknica, ki je padla na trg, s plaskanjem rok. Leto dni je od tedaj, toda naš gnus nad toliko podlostjo se še ni poglobil, ker ni imel časa.

Dogodki 13. julija so bili samo prva točka programa stranke se danjega fašistovskega poslancea — Giunte. Onega dne so naredili samo prvi korak na poti, po kateri hodijo še dandanes. Začelo se je sistematično preganjanje našega ljudstva. Vdušiti hočejo vsako naša kulturna društva morajo sklicevati svoje sestanke skrivaj, po brlogih, kakor divje, preganjanje zver, danes tukaj, jutri tam; vse naše življenje je odvisno od milosti fašistov, ki imajo za seboj vse državne organe; naš jezik je potisnjen iz javnega življenja; naša družba je razgnana, naše ljudstvo, naši otroci zasramovani, naša kulturno življenje potisnjeno za stoletje nazaj; obsojeni smo v kulturni državi na kulturno smrt.

Razne vesti.

Italijansko - jugoslovanski dogovor in interesi Reke.

Pod tem naslovom bere rimski dopisnik "Corriere della Sera" prav poštene levite Rečanom. Dopisnik pravi, da na Reki govorijo hipernacionalisti, da je Italija oškodovana Reko, jugoslovanski trgovci s svoje strani pa očitajo Jugoslaviji, da škoduje jugoslovanskim interesom. Iz tega se vidi, da ni resnice ne pri enih in ne pri drugih, in da jo je treba zagrabiti v sredi. In nato opominja Rečane, da je Reka živila le vsled posebnih dohodil, po katerih je moralo 35 odstotkov vsega skupnega uvoza Avstro-Ogrske monarhije preko Reke. To je odpadlo. Danes pa mora Reka misliti na gospodarske interese, ki jo vežejo na Jugoslavijo. Nezmislno je vendar zahtevati, da bi se Jugoslavija posluževala reškega pristanišča, če ne bi imela tu nobene besede, ko ima vendar številne in dobre luke ob Adriji. Zato naj uvidijo Rečani govor, da bi se posluževali blanco s svojimi pretiravanji. Zdi se nam da je vedno bolj in bolj potrebna naša pazljivost, ker Tisec Danas!

Velike poverebe pri dunajskih bankah.

Kakor javlja "Korrespondenz Wilhelm", so odkrili na Dunaju velike goljufije, pri čemer se je zlorabljalo ime devizne centrale. Aretiranih je bilo več bančnih uradnikov, med njimi prokurist Centralne menjalnice Emil Korwig. Kriveci so se posluževali blanco - obrazcev devizne centrale, ki so jih potem ponarejali. Na ta način so si pridobili 45 milijonov kron. Sokriv je tudi uradnik devizne centrale, ki je preskrboval formulare.

Aretacija velikega defraudanta.

Gradska policija je aretirala nekega invalida s protezo, ki je identičen z defraudantom Bamarjem, ki je poveril v Budimpešti dva in pol milijona ter nato pobegnil.

Zapadna Slovanska Zveza

USTANOVLJENA
5. JULIJA 1908INKORPORIRANA
27. OKTOBRA 1908

WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION

Glavni sedež: Denver, Colorado.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOHN FRECK, 4450 Wash. St., Denver, Colo.
Podpredsednik: JOHN FAJDIGA, Box 33, Leadville, Colo.
Glavni tajnik: FRANK SKRABEC, 4822 Wash. St., Denver, Colo.
Zapisnikar: ROBERT ROBLEK, St. 5, Pueblo, Colo.
Glavni blagajnik: JOSIP VIDETIČ, 4485 Logan St., Denver, Colo.
Zaupnik: FRANK ZAITZ, 514 W. Chestnut St., Leadville, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: JOHN GERM, 817 East C. St.
MIHAEL KAPSCH, 508 N. Spruce St., Colo. Springs, Colo.
GEORGE PAVLAKOVICH, 4717 Grant St., Denver, Colo.

POSREDOVNI ODBOR:

Predsednik: ANTON KOČEVAR, 1236 Berwind Ave., Pueblo, Colo.
JOHN KOČMAN, 1263 Mahren Ave., Pueblo, Colo.
FRANK CANJAN, 800-501 — 45 Ave., Denver, Colo.

ZDruževalni ODBOR:

Predsednik: FRANK BOYTZ, RR. 2, Box 132, Pueblo, Colo.
FRANK MARTINJAK, Box 350, Ely, Minn.
PETER GESHELL, 4464 Wash. St., Denver, Colo.

VRHOVNI LEKARNIK:

Dr. R. B. BURKETT, 4487 Washington St., Denver, Colo.

GLAS NARODA, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Vse domače naknadice in vse uradne stvari se pošiljajo na gl. tajnika, pristojne na predsednika gl. nadzornega odbora, sprejema navdvo pa na predsednika glavnega poročnega odbora.

Zapisnik

ŠESTE GLAVNE SEJE ZSZ.

dne 4. julija 1921 v Denver, Colo.

Brat predsednik otvoril sejo ob drugi uri popoldne. Prisotni so: predsednik, tajnik, zapisnikar, blagajnik in trije nadzorniki.

Brat zapisnikar prečita zapisnik zadnje seje. Brat Kapsch predlaga in brat Okoren podpira, da se zapisnik sprejme. Predlog sprejet soglasno.

Nato pride na vrsto bolniška nakaznica članice Agnes Pečnik, katero glavni odbor pregleda ter najde isto izpolnjeno nepravilno od njenega zdravnika. Ker tudi ni bila pripravljena od krajevnega društva, se na predlog brata Skrabca in podpirana od brata Germa njena prošnja odvrže.

Brat Kapsch predlaga, da se bratu Alojziju Šimeu za izgubo noge pod kolonom izplača svota 175 dolarjev. Brat Videtič podpira. Sprejeto soglasno.

Brat tajnik poroča o kampanji za pridobitev novih članov, katere kampanja se je zaključila dne 1. julija. Poroča, da se je tekom te kampanje dobilo 137 novih članov in članice ter da so razdeljeni med sledeča društva: Društvo št. 1 je dobilo 37 članov in članice; društvo št. 3 je dobilo 9 novih udov; društvo št. 5 je dobilo 23 novih udov; društvo št. 7 je dobilo 20 udov; društvo št. 9 je dobilo 2 ude; društvo št. 10 je dobilo 5 udov; društvo št. 16 je dobilo 10 udov; društvo št. 20 je dobilo 1 ude; društvo št. 21 je dobilo 2; društvo št. 22 je dobilo 4; društvo št. 24 je dobilo 5; društvo št. 25 je dobilo 2; društvo št. 26 je dobilo 16 novih članov in članice.

Nato pride na vrsto razmotrivanje o ustanovitvi mladinskega oddelka, to pa vsled tega, ker je državna zbornica države Colorado pri zadnjem zasedanju sprejela kot postavbo, da se smejo otroci od 1. pa do 16. leta sprejemati v podporne organizacije. Po kratkem razmotrivanju glavni odbor izda sledeče:

„Mi glavni uradniki, zbrani na šesti glavni seji v uradu ZSZ v Denverju, Colo., smo sklenili sledečo resolucijo:

Ker je država Colorado na zadnjem državnem zasedanju zbornice sprejela kot postavbo, da se smejo zavarovati za pogrebne stroške otroci od 1. do 16. leta, in sicer samo otroci članov ali oskrbnikov ZSZ, je glavni odbor na podlagi zgoraj omenjenih postavb sprejel sledečo resolucijo:

Ker postavba države Colorado zahteva, da mora Zapadna Slovanska Zveza imeti ne manj kot 500 otrok, predno dobimo poslovno za mladinski oddelke ZSZ, je glavni odbor na 6. glavni seji sklenil, da se takoj obvesti vse tajnike krajevnih društev o našem namenu in da naj isti (namreč tajniki) poizvedo od svojih članov, koliko otrok da želi pristopiti v mladinski oddelke, obenem pa pozivljajo vse članice in članice ZSZ, da kakor hitro mogoče vpišejo svoje otroke pri krajevnem tajniku, ki naj jih potem naznani glavnemu tajniku; to pa vsled tega, ker glavni odbor želi, da bi se pričelo s poslovanjem mladinskega oddelka takoj po konvenciji.

Da bi se pa na konvenciji vedelo zagotovo, koliko otrok želi pristopiti, je pa treba, da vsak član ali članica ali pa oskrbnik plača 50c pri vpisu svojega otroka, katere svota se bo potem vplačevala pri pristopitvi. V slučaju pa, da otrok ne bi bil sprejet, se bo omenjena svota 50c povrnila.

Ker je bil glavni tajnik ZSZ obveščen od predsednika združevalnih odborov prizadetih organizacij dne 16. maja tega leta, da se mora konvencija ZSZ vršiti pred 30. junijem, če hoče biti ista zastopana na združevalni konvenciji vseh prizadetih jednot, ki se bo vršila meseca septembra, in ker članstvo ni vpoštovalo iniciativnega predloga društva št. 22, da naj bi se sklicala izvanredna konvencija meseca maja, glavni odbor ni mogel ustreči želji predsednika združevalnih odborov prizadetih organizacij ter sklenil prepuščati rešitev te zadeve glavnim konvencijam, ki se vrši v Pueblo, Colo., 15. avgusta 1921.

Konvencija se vrši, kakor omenjeno, 15. avgusta v Pueblo. Ime dvorane pa naznani brat glavni tajnik v kratkem.

Prečita se pismo Mrs. Mary Arko, soproge pokojnega Johna Tezaka, o zadevi mladoletnih dediščin Johna Joe in Anthony Tezaka in pride se do sledečega zaključka:

Ker je bil dne 29. marca 1921 g. Frank Zaitz star. v Leadville, Colo., postavno postavljen od Lake County sodišča kot varuh zgoraj omenjenih otrok, in ker je zaupnik ZSZ prejel tozadevno potrdilo in dobil tozadevne papirje, je bil postavno primoran izročiti svoto \$300.00 g. Franku Zaitzu star., kot legalno postavljenemu varuhu teh otrok, in ako je sedaj prišlo kako navskrižje med varuhom mladoletnih otrok in materjo omenjenih, ne more ZSZ v tej zadevi ničesar ukreniti. Ako pa vidi g. Mary Arko, da se ji godi krivica, se mora ona sama obrniti na sodišče v Leadville, Colo. V tem smislu bo glavni tajnik odgovoril g. Mary Arko v slovenskem ali angleškem jeziku, kakor ona zahteva.

Brat Kapsch predlaga in brat Roblek podpira, da se poročilo br. tajnika vzame na znanje. Sprejeto soglasno.

Brat Okoren predlaga in brat Germ podpira, da se poročilo br. tajnika blagajnika vzame na znanje. Sprejeto soglasno.

Nadzorni odbor poroča, da je pregledal knjige ter jih našel v dobrem redu. Brat Videtič predlaga in brat Skrabec podpira, da se poročilo nadzornega odbora vzame na znanje. Sprejeto soglasno.

Prečita se pismo Franka Zaitza ml., v katerem pošilja svojo resignacijo kot zaupnik ZSZ. Njezovi prošnji se pa nikakor ne more ustreči do prihodnje konvencije, na kateri se potem izvoli novi zaupnik.

Odloči se, da se naroči 36 znakov za delegate h konvenciji. Razmotrivalo se je tudi o povodnji v Pueblo, Colo., in kako bi

ZSZ mogla pomagati prizadetim Jugoslovanom v Pueblo. Ker pa glavni odbor nima moči sploh kaj ukreniti v tej zadevi, in ker se bo konvencija vršila meseca avgusta, se vsa stvar prepusti konvenciji. Ker ni nič drugega na dnevnem redu, brat predsednik zaključuje sejo ob 9. uri zvečer.

Robert Roblek, zapisnikar.

V pomislek članom
Z. S. Z.

Marsikateri piše o združenju ali za združenje, toda da bi faktično delovali za združenje, jih je pa zelo malo, akoravno je večina članstva za to. Nekateri je z jezikom za združenje, toda v sreči je proti njemu radi osebnih koristi ali interesov. Drugi so zopet proti združenju vsled nevednosti ali pa mrzljive napram drugi organizaciji. Tisti, ki mrzijo eno ali drugo organizacijo, so le kakšni simulantje, ki jim je bila v pravem času odtegnjena podpora, ki je niso bili vredni. Ako smo odkritosrčni, moramo pripoznati, da so vse slovenske podporne organizacije dobre. Vsaka vrši svoje dolžnosti. Toda vprašanje je, koliko časa ji bo to mogoče vršiti pri naši organizaciji. Člani se starajo, mladih moči za namni ni zadosti in bo radi tega vedno več odgovornosti napram članstvu, to je, da bo vedno več izdatkov, dohodki bodo pa ostali enaki, če se ne bodo še zmanjšali.

Vsak član se zavaruje za bodočnost, nikakor ne za sedanjost. Ako bi vedel, da bo vedno zdrav, bi nikdar ne pristopil v društvo. Ker pa ne ve, kaj mu prinese bodočnost, se zavaruje, da se tako izogne mizeriji. Dragi člani, mi moramo gledati, da smo v resnici zavarovani za bodočnost. Lahko se zgodi, da mi plačujemo v Zvezo 20 let in v teh 20 letih nismo dobili podpore. V tem času bi pa mi potrebovali podporo, ko se bomo postarali, pa mogoče podpore ne bo nikjer vzeli, ker jo bodo vzeli starejši, kajti zavarovali so se za to. Mi mlajši bomo pa ostali na cedilu, ker za namni ne bo zadosti mladih moči. Zatorej je edina pot, da se združimo vsi v eno celoto, potemo bomo bolj zagotovljeni za našo podporo, za katero smo se zavarovali. Mi se ne ozirajmo na one nasprotnike, ki imajo sedaj dobiček od jednot ali zvez, ne da bi bili bolni ali poškodovani, kajti taki se najbolj bojujejo za združenje, kar vedo, da bo več mlaznih dopiškarijev odpadlo. Pri neki drugi organizaciji je neki slov. bankir rekel na konvenciji, da je on za združenje, za pravično združenje. Ko ga je delegacija vprašala, kakšno pravično združenje hoče, delegaciji ni vedel odgovoriti, kajti pogodba Slovenske Narodne Podpore Jednote je bila popolnoma pravična za vse člane, samo za njega ne, ki se ne ozira na zavarovalnost, ampak na sedanjosti dobiček od Jednote.

Zatorej, člani, preštudirajte in prepričajte se, če se vam vidi združenje krivično. Mislim, da se vam ne vidi, kajti večina se je izrekla za združenje. Le glavni odbor je pri vsaki organizaciji ovira združenja. Kako lahko je doseči združenje, imamo lahko za vzgled Slovensko Delavsko Podporno Zvezo, kajti ta odbor je deloval po želji večine članstva. Tako bi se lahko zgodilo pri naši Zapadni Slovanski Zvezi, ako bi odbor vpošteval želje večine članstva, in to je, da bi bili sklicali šesto redno konvencijo meseca maja namesto meseca avgusta. Kot izgleda, so se baje nalašč ignorirali, da se tako odtegne združenje z drugimi podpornimi organizacijami. Toda če je čas, če bo to hotel storiti glavni tajnik, da se izdela pogodba in se konvenciji predloži v pretes. Z bratskim pozdravom in ostajam vaš vdani za združenje

Frank Martinjak.
Johnston City, Ill., 26. julija 1921.

Proti trgovini z dekleti.
Konferenca za pobijanje trgovine z ženskami in otroci v Ženevi v Švici je naslovila na Zvezo Narodov vabilo, naj bi se imenoval trajni šestoročlanski odbor, ki bi Zvezi poročal o vseh vprašanjih, ki se tičejo te trgovine.

Olémenceau-jevo najnovejšo delo.
Kakor javljajo francoski listi, zaključuje Olémenceau svoje najnovejšo filozofsko delo, ki ga je napisal pod svežimi vtisi svojih življenjskih potovanj po Indiji.

Novi poselski red v Sloveniji.

Deželna vlada za Slovenijo je na svoji zadnji seji sprejela novo „Uredbo o službenem razmerju hišnih ali gospodinskih poslov v Sloveniji“, ki naj stopi na mesto v marsikaterem oziru zastarelih določb sedanjega poselskega reda. Glasom nove uredbe se način in obseg gospodinskih opravil kakor tudi plačilo ravna po krajevnem običaju, ako ni drugače po gojeno. Posel je dolžan varovati gospodarjeve koristi in izvrševati njegova naročila, utemeljena v službenem razmerju. Gospodar pa ne sme nalagati poslu takih opravil, ki bi ogrozile poslovo zdravje ali življenje. Če zahteva gospodar, se mora dati posel vsak čas zdravniško preiskati; stroške za zdravniško preiskavo plača gospodar.

Plača.

Plača v gotovini kakor tudi redne mesečne naravnne dajatve se morajo izplačevati mesečno naj v sicer najkasneje v teku prvih petih dni naslednjega meseca, za druge naravnne dajatve velja dogovor, če pa tega ni, krajevni običaj. Morebitna hranarina se mora plačevati v tedenskih ali mesečnih obrokih naprej. Ko preneha službeno razmerje, zapade ves zaslužek v plačilo.

Hrana in stanovanje.

Dogovorjena hrana posla mora biti zdrava, zadostna in primerna. Poselska spalnica mora biti tako prirejena, da ustreza zdravstvenim in navedenim zahtevam. Posel ima pravico do varne shrambe za obleko in druge osebne potrebine.

Prosti čas.

Gospodar mora dovoliti poslu za odhiti in razvedrilo vsako drugo nedeljo in vsak drug praznik prost popoldan, v skupnem času petih ur. Če ostale nedelje in praznike ne dovoli gospodar poslu navedenega prostega časa, se namo dometi ta popoldan s peturnim počitkom med tednom na delovni dan popoldne, ki ga določita gospodar in posel sporazumno. Vrstni red nedelj in praznikov s peturnim popoldanskim počitkom ne sme predurjati le s privolitvijo posla. Za čas popoldanskega počitka se sme posel svobodno odpraviti iz doma. Poleg tega prostega časa mora imeti posel zadostno priliko, da opravi svoje verske dolžnosti ob nedeljah in praznikih; te dneve mora nastopiti službo redoma ob 7. uri. Poslu gre dnevno nerazdeljen deveturni nočni počitek, in sicer praviloma v času med 21. in 6. uro.

Dopusti.

Po dveletnem službovanju brez presledka ima posel pravico vsako nadaljnje leto do nerazdeljenega dopusta enega tedna. Nastop dopusta naj se določi sporazumno z ozirom na potrebe gospodarstva in na osebne razmere posla, in sicer praviloma v času velikih solskih počitnic. Poleg redne mesečne plače gre poslu za čas dopusta, doklada za hrano v višini polmesečne plače v gotovini, ki se mora v polnem znesku odšteti ob nastopu dopusta naprej. Pravica do dopusta pa ugasne, ako posel odpove službo, ali ako je iz tehničnih razlogov iz službe odpuščen.

Preskrba v bolezni.

Glede bolezni posla določa nova uredba: Dokler se ne uvede dolžnost bolniškega zavarovanja poslov, mora skrbeti gospodar največ 14 dni za zdravniško pomoč in za predpisana zdravila obolelemu poslu, če ni zakrivil le-ta obolenja namenoma ali vsled nemarnosti. Gospodar sme obdržati obolelega posla v lastni oskrbni, sme ga pa tudi izročiti v tujo zasebno oskrbo, če je to brez nevarnosti za bolnika, mora pa oddati obolelega posla v bolnico, če to odredi zdravnik, ker bi zasebna oskrba ne ustrezala zahtevam zdravljenja. Če zbolil posel v službi ali če je zaradi nezgode zadrtan, da ne more opravljati svojega dela, ne da bi to povzročil namenoma, ima pravico do plačila za dobo dveh tednov, če je trajalo službeno razmerje vsaj 14 dni, in za dobo štirih tednov, če je trajalo službeno razmerje nad 6 mesecev.

Če je posel zadrtan brez lastne krivde, da ne more opravljati službe, ima pravico do plačila za dobo enega tedna, če je trajalo službeno razmerje vsaj 14 dni.

Odpoved.

Na določeni čas sklenjeno službeno razmerje preneha, ko poteka dogovorjena doba. Službeno razmerje, sklenjeno na poskušnjo, sme v teku prvega tedna vsaka stranka poljubno razvezati. Po odpovedi ima posel brez odbitka plače pravico, da išče novo službo ob dveh delavnikih po tri ure.

Iz tehničnih razlogov (ki jih navaja naredba) ima gospodar pravico, da odpusti posla brez odpovedi iz službe. Enaki razlogi pa opravčujejo tudi posla, da predčasno brez odpovedi zapusti službo.

Odpornost.

Po novi uredbi gre poslu, če se razveže službeno razmerje, ki je brez presledka trajalo deset let, odpravnina v znesku četrtnine letne plače v gotovini. Odpravnina narašča z vsakim nadaljnjim službenim letom za 50 odstotkov vsakokratne letne plače, dokler se ne izenači z njo. Ta zahteva odpade, če je odpovedal gospodar poslu službo iz tehničnih, v uredbi navedenih razlogov.

Nadaljna določila nove uredbe se tičejo odškodnine vsled izstopa ali odpusta iz službe, poselskega izkazila (brez poselskega izkazila ne sme sprejeti gospodar posla v službo), pristojnosti za razsojanje poselskih zadev in končno prisilnih določb.

Nova uredba se predloži centralni vladi v Beogradu v odobrenje in dobi moč 30 dni po razglasitvi v „Uradnem listu“.

Žene.

Vse kaže, da so žene neke vrste potrebno zlo. Moški ne more biti srečen z ženo in tudi ne more biti srečen brez nje. Dokler ima človek ženo, misli, da bi se hitro potolažil, če bi jo izgubil, a od trenutka naprej, ko jo izgubi, ne počiva niti minuto, dokler ne ujame druge. Ni še znano, če je treba to pripisovati neki posebnosti žensk ali pomanjkanju inteligence s strani moškega.

Prvi ženi je bilo ime Eva in ona je bila izumljena v namenu, da bi se Adam ne čutil preveč osamljenim. Čut osamljenosti je preganjal s svojo radovednostjo in s tem, da ga je vedno spravljala v zadrege. To je načrt, kateremu je sledila vsaka ženska od onega časa naprej pa do današnjega dne. To navidezno znači pomanjkanje originalnosti pri ženskah, vendar pa obstoja dejstvo, da je moški, kakor hitro se poroči, neprestano zaposlen s tem, da odgovarja na vprašanja svoje žene, ki bi rada izvedela, kje da je bil, kaj misli, ko pride domov ob taki zgodnji jutranji uri, zakaj mu tako čudno diši iz ust itd.

Žena je gotovo najboljše zdravilo za oni čut izmučenosti. Večina neprestano zaposlenih ljudi, katerih vidite obstoja iz poročnih moških. Morajo biti taki.

Če je mož junaško osvojil svojo ženo ali če ga je ona zviačno ujela to sta dve vprašanji, o katerih debata moški od dneva svoje poroke pa do dneva, ko ga polože v grob. Izprva je on absolutno prepričan, da je bil on velik, močan in zapovedujoč človek, ki je s svojo magnetično osebnostjo ukrotil plaho ptičico, dokler je ni pripravil do tega, da je pričela gnezdit na njegovih možatih prsih. Pozneje pa pričenja misliti, da je bil mogoče največji izmed bedakov, kar jih je kdaj kupilo brooklynski most. On zardi vsaki pot, kadar se zmisli na to, kako se ga je z zviačo zveliko pred oltar.

To ga seveda strašno jezi, a da bi se mu drugi moški ne smejali, skuša spraviti vsakega drugega moškega pod isti pokrov. To je tudi vzrok izvanredne velikega številca žena v vsaki občini. Na svetu so različne vrste žena. Žene, ki lep izgledajo in žene, ki so bolj silne strašili kot pa človeku; žene, ki znajo kuhati ter so pridne in varčne, in žene, ki se nočejo dotakniti soli.

Pueblo Jugoslav Relief

EXECUTIVE COMMITTEE.

N. Badovinac, Pres.; Rev. P. Cyril Zupan O. S. B., Vice-Pres.; Peter Culig, Sec'y; J. M. Stebley, Asst. Sec'y; Frank Grahek, Treas.; J. D. Butkovich, Joe Culig, Andro Petros and John Drakulich

INVESTIGATING COMMITTEE

Louis Anzich, Iso Tomkovich, Nick Fabljanich, Sime Burin, Joe Purkatt, Tony Rupar, M. Brmbolich, Jovo Pavlica, John Simonich, Joe Cuzak, Jake Vidmar, J. M. Stebley, Joe Pritekel, Rev. P. Cyril Zupan OSB, John Mohar, Jake Henigsmann and Anton Stare

GENERAL COMMITTEE

Val Stalick, Dr. J. F. Snedec, Matt Jerman, D. P. Predovich, John Gorsich, Mich. Rozich, Joe Kocvar, John Kubar, George Thomas, Joe Cuzak, Jake Vidmar, John Mohar and Jack Henigsmann

OFFICE: 217 E. NORTHERN AVE.

PUEBLO, COLORADO

Prošnja Jugoslov. narodu v Ameriki.

Kmalu bo minilo dva meseca, odkar je zadelo mesto Pueblo velika nesreča: povodenj. Tekom te povodnji je bilo prizadetih okoli 125 slov. družin. Pueblo Jugoslav Relief, ki je bil ustanovljen 5. junija v svrhu pomoči ponesrečenim, je do danes sprejel \$6.756.75. Lepa vsota je to, toda če primerjamo velikansko izgubo, je kakor kapljica vode v morje. Velika večina tega denarja je bila poslana od naših bratov Hrvatov, ki so poslali prvo pomoč. Ako ne bi bilo njihove pomoči, bi bil naš sklad še veliko bolj skromen, kakor je danes. Saj so dale samo dve Zajednice: — Narodna Hrvatska Zajednica iz Pittsburgha, Pa., in Hrvatska Zajednica Illinois iz Chicago, Ill. — vsaka po \$2.000. Lepe svote so to in nismo pričakovali toliko od naših sobratov. In Slovenci? V časopisih vidimo, da tudi nabirajo. Toda denarja ne pošljejo na Pueblo Jugoslav Relief. Ne vemo, zakaj? Morebiti ne zaupajo? Pueblo Jugoslav Relief je sestavljen iz naj-

boljših mož slovensko-hrvatske naselbine v Pueblo, Colo. Vsi ti uživajo zaupanje naroda. Radi tega bo ta pomožni odbor gledal, da kolikor mogoče pravilno razdeli milodare.

Prizadeto ljudstvo je pričelo z delom. Eni popravljajo domove, drugi delajo nove. Vsek pa potrebuje denarja. In vsak dan se oglašajo v uradu Pueblo Jugoslav Relia ter povprašujejo, kdaj se bo prišlo z delitvijo denarja. Zato je želeli, da vsaka organizacija, vsako društvo in vsak posameznik, kdor nabira denar, da ga pošlje na določeno mesto. To je na Pueblo Jugoslav Relief, Frank Grahek 1144 So Santa Fee Ave, Pueblo, Colo. Želja odbora je, da nabereмо vsaj 15.000 za prvo razdelitev, kar bi radi storili v prihodnjih dveh tednih. Zato naj se ne odlašajo z darovi.

Torej z združenimi močmi in vsi na delo za pomoč ponesrečenih Slovencev v Pueblo, Colo.

Rožice med ženami so ponavadi druga izbira starih moških, ki si lahko dovolijo ta sport.

V prejšnjih časih je obstajala na vada, da si je možki nabavil ženo v svoji mladosti in da jo je ohranil pri sebi, dokler ju ni ločila smrt. Pravijo, da ta čudna in zastarela ideja še vedno prevladuje v farmerskih občinah, a v boljši družbi je drugače. Kakor hitro si človek nabavi dosti denarja in si ustanovi boljši dom, se iznebi svoje stare žene ter si nabavi novo, ki se bo bolje prilagela novemu pohištvo, kajti očitno bi bilo smešno pokazati domačo ženo, s telesnimi črtami kakor perice, v loži Metropolitan opere, s par kvartov demantov na njenem telesu.

Žene imajo veliko število posebnosti, med katerimi je tudi veliko število sorodnikov, katere imajo in manjše sorodnikov za obiske. Ceni se, da ima vsaka ženska 765.000 stricov, tet in bratrancev in da pridejo vsi ti najmanj po dvakrat na leto na obisk.

Glavna ekscentričnost žena pa je učinek, katerega napravijo na svoje moške. Dokler ima moški ženo hodi naokrog kislga obraza, povešenih ramen ter v zmečkani in pomazani obleki. V trenutku pa, ko ti odide njegova žena s pozorišča, ne čuje resnično dobrih.

ADVERTISEMENT.

PRISRČEN smeh je najboljšje zdravilo sveta.

Če ste otožni, zamišljeni -- se prav na široko zasmejte -- pa boste takoj ozdravljeni.

Knjiga Peter Zgaga vam povzroči smeh, kadarkoli pogledate vanjo.

Ena knjižica za 50 centov vam bo trajala za vedno.

Izrežite ta kupon, prilepite petdeset centov v znamkah ter ga pošljite:

Slovenic Publishing Co.,
82 Cortlandt St., New York.

Genjeni: Za priloženih petdeset centov v znamkah mi pošljite knjigo "Peter Zgaga."

Ime

Naslov

Država

SKRIVNOST ORCIVALA.

DETEKTIVSKI ROMAN.

Francoski spisatelj Emile Gaboriau. — Za G. N. priredil G. P.

53.

(Nadaljevanje.)

Berta je v tem trenutku občudovala svojega moža. Sedaj, ko je bil tako slab, ko je tako mučno dihal kot bolno dete, se je ozirala nanj kot na nekaj nadčloveškega. Nobenega pojma ni imela o tak vztrajnosti in takem pogumu, združnim s takim prikrivanjem in tako iznajdljivostjo. Kako se je znal osvetiti! Na gotov način se je veselila čudne okrutnosti tega prizora. Čutila je neka jkoti bridkega ponosa, da je eden glavnih udeležencev. Ob istem času pa sta jo navdajala srd in žalost sprico misli, da je imela tega moža v svoji sili, da je klečal pred njo na kolenih. Skoro ljubila ga je. Med vsemi možmi bi bil on, katerega bi si izbrala, če bi bila mojster svojih lastnih usod.

Dočim so te čudne ideje rojile po glavi Berte, je prišel Tremorel nekoliko k sebi. Prišla mu je na misel lgotovost, da je Lavrencija sedaj za vedno izgubljena zanj in njegov obup je bil brez meja. Molke je trajal cele četrt ure. Sovresi je končno premagal krč, ki se ga je bil lotil in prišel je govoriti.

— Nisem povedal še vsega, — je rekel.

Njegov glas je bil tako slab kot mrmljanje, a vendar se je zdel obema strašen.

— Videla bosta, če sem vse dobro preračunal in videl vnaprej. Ko bi bil mrtev, bi se vaju mogote lotiti ideja, da pobegneta v inozemstvo. Tega vama ne bom dovolil. Ostati morata v Orcivalu, — v Valfeji. Neki prijatelj, — ne oni s paketom, ima nalogo opazovati vaju, ne da bi vedel zakaj. Zapišite si dobro, kar pravim: — če bi eden izmed vaju izginil za osem dni, bi dobil devetega dne mož s paketom pismo, ki bi ga takoj poslal k policiji.

Da, on je videl vse vnaprej in Tremorel, ki je že razmišljal o begu, je bil zopet poražen.

— Razen tega pa sem uredil stvar tako, da vaju misel na beg ne bo spravljal v prevelike skušnjave. Res je, da sem zapustil celo svoje premoženje Berti, a dal sem ji le užitek. Premoženje bo postalo njena last šele na dan po poroki.

Berta je napravila kretnjo odpora, katero je njen mož napačno razumel.

— Ti misliš na kopijo oporoke, ki se nahaja v tvoji posesti. To je brez pomena in jaz sem ji dostavil le par besed, ker sem hotel uspatvati tvoj sum. Moja resnična oporoke se nahaja v rkah notarja ter nosi datum dveh dni pozneje. Lahko vam prečitam koncept te oporoke.

Vzel je kos papirja iz listnice, katero je imel skrito pod blazino ter pričel čitati:

— Ker se me je lotila usodepolna bolezen, ugotavljam s tem prosto in v polni posesti svojih duševnih moči, svoje zadnje želje:

— Moja najdražja želja je, da se moja ljubljena vdova Berta poroči, kakorhitro bo potekel postavo določeni čas, z mojim dragim prijateljem, grofom Hektorjem de Tremorel. Ker znam ceniti velikost duše ter plemenitost čustvovanja moje žene in prijatelja, vem tudi, da sta vredna drug drugega in da bosta srečna. Umrjem tem bolj mirno, ker posušam Berti zaščitnika, kojega ...

Berti je bilo nemogoče poslušati še naprej.

— Za božjo voljo, — je zakricala. — Dosti!

— Dosti? Pa naj bo, — je odvrnil Sovresi. — Prečital sem ta list, da vama dokazem, da sem sicer storil vse, da vama ohranim respekt sveta. Da, jaz hočem, da vaju bodo spoštovali in cenili, kajti le vidva sama sta, na katere zidam jaz svojo osvetlo. Spredel sem okoli vaju mrežo, katere ne bosta mogla nikdar raztrgati. Vidva sta zmagala. Moj nagrobni kamen bo, kakor sta upala, oltar vajine svatbe ali pa galera.

Ponos Tremorel se je končno uprl proti tolikim ponižanjem, — proti tako številnim udarcem beča v lice.

— Pozabil si le ene stvar Sovresi, da človek lahko umre.

— Oprostite mi, — je odvrnil bolni mož hladno. — Videl sem vnaprej tudi to, da hotel ravno povedati. Če bi eden vaju umrl nenadoma pred poroko, bo takoj poklicana policija.

— Ti si me napačno razumel. Človek lahko ubije samega sebe. — Ti da bi ubil samega sebe! Ha, ha! Ženi, ki te zaničuje skoro prav tako kot jaz sam, mi je povedala vse glede tvojih pretenj, da se boš ustrelil. Vidiš, tukaj je moj revolver, ustrel se, in jaz bom odpustil svoji ženi!

Hektor je napravil jezno kretnjo, a ni prijel za pištolo.

— Vidiš, — je rekel Sovresi. — To sem dobro vedel. Tebe je strah.

Nato pa se je obrnil proti Berti in rekel:

— Poglej, tak je tvoj ljubimec.

Izvanredne situacije, kot je bila ta, so tako neobičajne in čudne da ostanejo igralci skoro vedno mirni in naravni, kot otrpli. Berta, Hektor in Sovresi so sprejeli čudno pozicijo, v kateri si se nahajali. Govorili so naravno, kot o zadevah vsakdanjega življenja in ne o strašnih dogodkih. Ure pa so potekale in Sovresi je zapazil, da beži življenje od njega.

— Treba je igrati le še zadnje dejanje, — je rekel. — Hektor, pojdi in pokliči služabnike in oni, ki so že v postelji, naj vstanejo, — kajti hočem jih videti vse.

Hektor se je obotavljal.

— Pojdi! Ali naj pozvonim ali pa ustrelim s pištolo, da jih po ključem sem?

Hektor je odšel in Berta je ostala sama s svojim možem, — sama! Imela je medlo upanje, da ga bo morda vendar pripravila do tega, da izpremeni svoj sklep in da ji bo odpustil. Pokleknila je poleg postelje. Še nikdar ni bila tako lepa, tako zapeljiva in tako neodoljiva. Ginjenost večera je spravila na njeno lice celo njeno dušo. Njene oči so prosile, njene prsi so s divgal, njena usta so bila zaokrožena kot v poljub in novorojena strast za Sovresija je izbruhnila v delirij.

— Klemenc, — je jecljala z glasom, ki je bil poln nežnosti. — Moj mož, Klemenc!

On je obrnil nanjo pogled, poln sovraštva.

— Kaj hočeš?

Ona ni vedela, kako naj prične, — obotavljala se je, tresla ter ihtela.

— Hektor nima poguma, da bi se ubil, — je končno rekla. — Jaz pa ...

— Dobro, kaj hočeš reči s tem? Govori!

— Jaz, podlo in nesrečno bitje, ki sem te ubila, jaz te ne bom preživela ...

Neizrazljiva groza je spasila lice Sovresija. Ona da bi se umorila! Potem bi bila cela njegova osvetla zaman. Njegova lastna smrt bi izgledala v takem slučaju le smešna in absurda. Vedel je le preveč dobro, da ne bo manjkalo Berti poguma v kritičnem trenutku.

Čakala je, dočim je on razmišljal.

— Ti si prosta, — je rekel končno, — ter lahko storiš, kar hočeš, a to si končno pomenjalo le žrtve za Hektorja. Če umreš ti, se bo poročil z Lavrencijo Kurtoa in v enem letu bo pozabil celo na ime naju obel.

Berta je skočila na noge. V mislih si je naslikala Hektorja, poročnega in zadovoljnega. Zmagoslaven usmev, sličen solnčnemu žarku, je razsvetlil blede lice Sovresija. Udaril je namreč na pravo struno. Mirno bo lahko večno spanje, gotov svoje osvete. Berta bo živela. Vedel je, kako strašno se bosta sovražila ta dva njegova sovražnika, katere bo pustil za seboj, neločljivo združena.

Služabniki so pričeli prihajati v bolniško sobo, drug za drugim. Skoro vsi so bili dolgo časa v službi Sovresija in ljubili so ga kot dobrega gospodarja. Jokali so ter zadrževali ihtenje, ko so ga videli ležati na postelji, bledega in mršavega, s pečatom smrti na čelu. Sovresi je pričel govoriti, a njegove besede je prekinilo semptam kolebanje. Zavil se jim je za njih zvestobo in udanost ter jim sporočil, da je zapustil vsakemu v svoji oporoki izdatno svoto. Nato pa se je obrnil proti Hektorju in Berti ter pričel:

(Dolje prihodnjič.)

ADVERTISEMENT.

V LJUBLJANI JE NAPRODAJ
hiša za 24 strank, velike kleti in dobro uspevajoča trgovina, ob železnici, nasproti dveh velikih tovarn, stara 11 let in takrat je stala čez 15 tisoč ameriških dolarjev. Danes se jo dobi za 6000 dolarjev. Lastnik prodaja, ker se seli na svoje posestvo v zasledeno ozemlje. Za podrobnosti se obrnite na upravnništvo Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (3-5-8)

NAPRODAJ
2 hiši, dovolj prostora za 3 družine; blizu se dobi stalno delo. Podrobnosti pove lastnik: Paul Jacob, Box 394, Lehigh, Iowa.

Dospelo je novo suho grozdje.
Muškatel zelo sladke debele jagode, boksa 50 funtov .. \$9.
Cipar grozdje največje in najsladkejšje jagode, boksa 50 funtov .. \$2.
Malo črno grško grozdje, zelo sladko, boksa 50 funtov .. \$7.
Poljite \$2. na račun vsake bokse ki naročite in pošlali bomo takoj.
BALKAN IMPORTING CO.
51-53 Cherry St., New York, N. Y.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK
638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik v Pittsburghu, ki ima 34-letno prakso v zdravništvu vseh vrst bolezni. Maturirane krvi zdravi s glavnim sredstvom, ki ga je izumel dr. prof. Dr. Koler. Če imate nespečnost ali motenje v ožilju, v grlu, imate bolečine v kosteh, pridite in izkušite sam bom kri. Ne dajajte, ker ta bošena bolezen.

Vas morda bolezen zdravi po o-crajanju. Zdravilo Koler hitro ozdravi in vam preneha skrbje, ne čakajte, temveč pridite in izkušite sam bom kri. Ne dajajte, ker ta bošena bolezen.

V odgovor.

Ponovno naznanjamo vsem rojakom in rojakinjam, da prave Elgin garantirane moške in ženske ure čisto slate prstane, verižice, priveske in vse drugo zlatnino ter demante; dalje prave glasne svetovne COLUMBIA GRAMOPHONE in SLOVENSKE PLOŠČE prodaja in razpoložljiva po celi Ameriki znanj Vaš slovenski večletni trgovec z zlatnino

IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.
Pišite nam po cenik, pošlje ga vam brezplačno.

ZASTAVE

VICTOR NAVINŠEK, 331 Greeve St., CONEMAUGH, PA.

Regalije in vse družabno potrebščine.
Garantiramo dele in bla ga. Izdeluje po ameriških cenah vaš rejak

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO

Jadranske Banke

in vseh njenih podružnic.

Jugoslavija:
Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor; Kranj; Ljubljana; Maribor, Metković, Sarajevo, Split; Šibenik; Zagreb.

Italija:
Trst, Opazija, Zadar.

Nemška Avstrija:
Dunaj.

Izvršuje hitro in poceni denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji in Nemški Avstriji.

Izdaja čeke v kronah, lirah in dolarjih plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

Prodaja parobrodne in železniške vožne listke na vse kraje in za vse črte.

Istavlja tudi čeke plačljive v efektivnem zlatu pri Jadranski banki in njenih podružnicah s pridržkom, da se izplačajo v napoleonih ali angleških šterlingih, ako ni na raspolago ameriških dolarjev v zlatu.

Zajamčeni so nam pri Jadranski banki izvanredno ugodni pogoji, ki bodo velike koristi za one, ki se bodo posluževali naše banke.

Slovenski prijatelji in posamezniki naše banke so vpljudno naprošeni, da opozorijo na ta naš oglas svoje znanosti in Hrvatake, Dalmacije, Istre, Gorice in Črno Gore.

FRANK SAKSER STATE BANK
FRANK SAKSER, predsednik.

ADVERTISEMENT.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Potrtega srea naznanjam prežalostno vest vsem sorodnikom in znanecm po širni Ameriki, da mi je dne 16. julija umrla moja nepozabna žena

ANTONIJA BREZNIKAR,
rojena Repovi,

doma iz Trbovelj na Štajerskem.

Po končani vojni sem ji poslal vse potrebno za potovanje v to deželo. Presenetila me je s svojim prihodom v Ameriko dne 18. maja t. l. in od tega časa pa do zadnjega njenega dne sva živela v najlepši zastopnosti in ljubezni.

Pred šestimi tedni pa je pričela bolehati, in sicer na želodčnem vnetju. Stori sem vse, kar je bilo v moji moči, da jo rešim. Vsi zdravniki niso mogli pomagati, zaspala je za vedno, prevedena od duhovnika. Pokopali smo jo na katoliškem hrvatskem pokopališču Morrellville dne 18. julija.

Najlepša hvala za krasne venenije bratoma, dalje Louis Repovšču, John Tratniku in družini Sadar. Hvala tudi vsem onim, koji so mi bili v tolažbo v času boleznij ter vsem tistim, ki so spremili mojo ljubo ženo k zadnjemu počitku.

Ti, ljubljena soproga in skrbna mati, pa počivaj v tujini mirno, dokler se ne vidimo nad zvezdami.

Žalujejo ostali:
Martin Breznikar, soprogo.
Frank in Tony, sinova.
P. O. Box 231, Conemaugh, Pa.
(2-4-8)

Prijatelj delavca
PAIN-EXPELLER

Tvorila znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr.
Slaven že več kot 50 let.

Glejte za tvorila znamko SIDRO.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO
Naš stalni zastopnik **Mr. JAN KO PLEŠKO** pobira naročnin za Glas Naroda na 6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, in daje vsa druga pojasnila glede potovanja v stari kraj ali dobiti svojce od tam, glede denarnih pošiljav in sploh v vseh drugih zadevah. Ima v zalogi tudi knjigo Peter Zgaga. Rojakom ga toplo priporočamo.

Upravištvu Glasu Naroda.

SANTAL CAPSULES MIDY
Lahko se vname - hitro pozdravi
VNETJU MEHURJA
Vzame pilulo MIDY
moči ime MIDY
Varujte se ponaredi!

Pozor potniki.

Jugoslovanski konzulat v New Yorku naznanja:

1. Vsi državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki žele potovati v stari kraj, lahko dobe potne liste na podlagi katerega starega potnega lista, krstnega lista, domovinskega lista oziroma vojaških ali delavskih bukvic iz starega kraja.

2. Oni, ki nimajo nobenega takega dokumenta, se morajo obrniti na pristojne oblasti v starem kraju ter jih od tam dobiti. Kdor bo pri iskanju potnega lista pokazal enega izmed gornjih dokumentov, bo dobil potni list kmalo potem, ko se bo zglasil na konzulat.

3. Oni naši državljani, ki žele takoj odpotovati v stari kraj, pa nimajo pri roki nobenega gornjih dokumentov, morajo imeti potrditve naših podpornih društev, katerih člani so. V potrdilni mora biti navedeno, da so resnično državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. V takih slučajih pa bo morda konzulat smatral za potrebno, iskati posebne dovoljenja od ministrstva zunanjih zadev za izdajanje potnega lista. To se posebno tiče onih oseb, o katerih se sumi, da so še državljani katere druge države.

4. Vsi oni državljani, ki so izdali prošnje za potne liste, in potom katerih je bilo naprošeno zunanje ministrstvo, da jih je mogoče izdati, jih bodo dobili, kakorhitro se zglaše pri tem konzulatu. To se tiče priglavitve vloženih do 25. maja tega leta.

5. Ker v več slučajih naši državljani kupujejo šifkate za parnike katere jim je priporočil ta ali oni agent, ne oziiraje se na to, kakšni so ti parniki, kam plovejo, priporočamo, naj nihče ne kupi prej kart, dokler o tem ne poizve pri Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

ADVERTISEMENT.

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ Približno ODPLU JEJO IZ NEW YORKA.

MAURETANIA	11 avg.	Cherbourg	LAPLAND	20 avg.	Cherbourg
LA LORRAINE	6 avg.	Havre	ITALIA	23 avg.	Havre
ZEELAND	6 avg.	Cherbourg	AQUITANIA	23 avg.	Trst
BOURDONNAIS	9 avg.	Havre	AMERICA	24 avg.	Cherbourg
CANOPIC	9 avg.	Genoa	FRANCE	24 avg.	Havre
SELVEDERE	11 avg.	Trst	PRES. WILSON	27 avg.	Trst
N. AMSTERDAM	13 avg.	Boulogne	FINLAND	27 avg.	Cherbourg
KROONLAND	13 avg.	Cherbourg	AMERICA	27 avg.	Cherbourg
BRENGARIA	18 avg.	Cherbourg	ADRIATIC	31 avg.	Cherbourg
NOORDAM	20 avg.	Boulogne	WASHINGTON	3 sept.	Cherbourg
OLYMPIC	13 avg.	Cherbourg	ROTTERDAM	3 sept.	Boulogne
LA SAVOIE	13 avg.	Havre	OLYMPIC	3 sept.	Cherbourg
LEOPOLDA	16 avg.	Havre	MAURETANIA	6 sept.	Cherbourg
PARIS	17 avg.	Havre			

Glede cen za vožne listke in vse druge pojavnosti, obrnite se na tvrdke
FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York.

Naravnost v Dubrovnik

s hitrim in dobroznanim parnikom na dva vikaj

"EVROPA"

odpluje v soboto 21. avg.

ob eni popoldne,

Cene za potovanje:

Tretji razred Drugi razred

100.00 \$175.00

in \$5.00 vojnega davka.

Izborna hrana. Vino brezplačno.

Vprašajte pri kateremkoli pooblaščenem parobrodarju agentu

ITALIA - AMERICA

Generalni Agentje.

1 State Street New York

FABRE LINE

Joa W. Elwell 42 General Agents

27 State St., New York, N.Y.

Iz New Yorka naravnost ne da bi izmenjali parnik v Dubrovnik in Trst

Hitri parnik 2 na vikaj z 2 dimnikoma

"MADONNA"

ODPLUJE 3. SEPTEMBRA

Tretji razred \$100 in \$5

Kabine - \$175 davka

Dobro vino brezplačno pri obedi.

Oglasite se pri pooblaščenih agenturah.

CUNARD-ANCHOR

Največji, najhitrejši parniki na svetu. Izborna postrežba potnikom.

V vašem mestu ali bližini je lokalni agent.

V JUGOSLAVIJO, BOLGARSKO, RUMUNSKO IN MADŽARSKO.

ITALIA

23. AVGUSTA

Vozni list za Dubrovnik, Trst ali Reko \$100. Vojni davek \$5.00.

Preko Cherbourga:

BERENGARIA 18. avg.

AQUITANIA 23. avg.

French Line

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE

JUGOSLAVIJO PREKO HAVRE

SAVOIE 13. avgusta

TOCHAMBEAU 27. avgusta

LAFAYETTE 1. septembra

CHICAGO 7. septembra

S. S. PARIS

33,700 ton.

45,000 konjskih sil

17. avg. - 14. sept.

Direktna železniška zveza iz Pariza v vse glavne točke Jugoslavije.

Hitri parniki s štirimi in dvema vlakoma.

Poseben zastopnik Jugoslovanske vlade bo pričakal potnike ob prihodu na letališču v Havru ter in točno odzvonil kamor so namenjeni.

Parniki Francoske črte so transportni in nosijo vojske in tovarne.

Za šifkate in cene vrnitve v

IRUZZINI PISARNI, 19 State St., N. Y.

ali se pri lokalnih agentih

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

ARGENTINA 4. avgusta

PRES. WILSON 27. avgusta

Cene za Trst in Reko so:

\$100 in \$110.

Potom listov izdatih za vse kraje in za vse črte.

Razkožno ugodnost prvega, drugega in tretjega razreda.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department

4 West Street New York

V JUGOSLAVIJO

Hitre zveze z vsemi točkami v Jugoslaviji. Dobra in zadostna hrana. Zaprti prostori. Velik prostor na krovu. Vse udobnosti modernega parnika.

RED STAR LINE

Odpluje vsak teden

Pomol 58-62 North River, New York

KROONLAND Antwerpen 13. avg.

IRELAND Cherbourg 6. avgusta

LAPLAND Plymouth 20. avg.

FINLAND Plymouth 27. avg.